

01-06-2023

Rottehandlingsplan 2023-2025

Godkendt af Teknik- og Miljøudvalget juni 2023
TØNDER KOMMUNE

Baggrund

Ifølge Bekendtgørelse om forebyggelse og bekæmpelse af rotter – BEK nr. 2307 af 06/12/2021 med ændring fra den 18. september 2022 skal Kommunalbestyrelsen udarbejde en handlingsplan om forebyggelse og bekæmpelse af rotter på baggrund af fastsatte minimumskrav. Herudover kan kommunen indarbejde yderligere tiltag.

Handlingsplanen skal offentliggøres på kommunens hjemmeside og skal revideres minimum hvert tredje år. Denne handlingsplan er godkendt i Teknik- og Miljøudvalget juni 2023, og gælder fra 1. januar 2023 til og med 31. december 2025.

Overordnede mål

Tønder Kommunes overordnede mål er de samme som hidtil nemlig at foretage en effektiv rottebekæmpelse med brug af så lidt gift som muligt. Der vil blive sat særligt fokus på at forebygge rottetilhold ved, at

- Der skal være så effektiv en bekæmpelse så gentagende anmeldelser minimeres.
- At der ydes en hurtig og effektiv service til borgere og erhverv

I Tønder Kommune er bekæmpelsen udliciteret til et privat bekæmpelsesfirma, som varetager alt vedrørende den praktiske udførelse af bekæmpelsen. Det er således en medarbejder ved bekæmpelsesfirmaet, der er borgerens direkte kontakt.

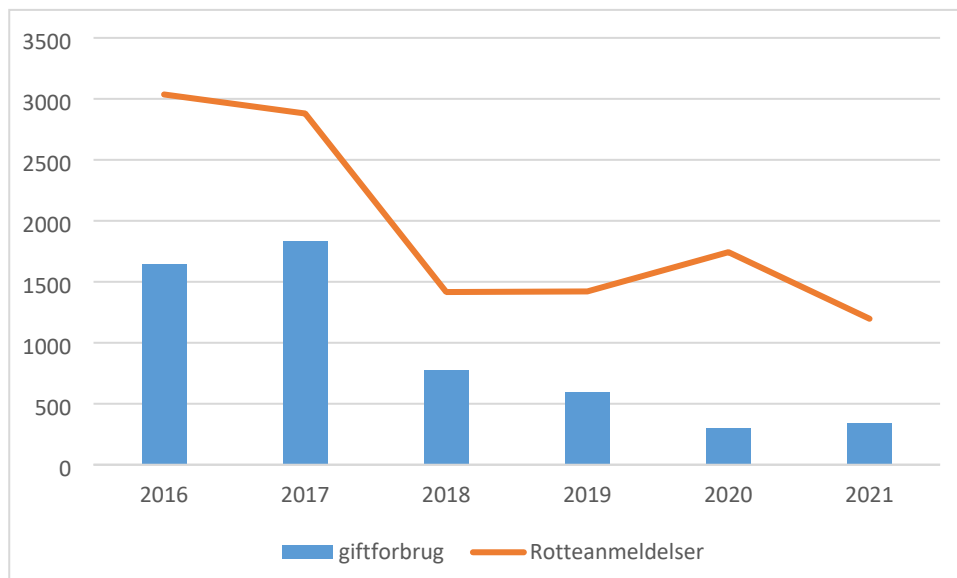
En effektiv bekæmpelse af rotter opnås, hvor grundejer, lejer og kommune (bekæmper) samarbejder. Udover at bekæmpe rotterne skal kommunen (bekæmper) vejlede grundejerne om, hvordan de kan forebygge rottetilhold, og hvordan de skal sikre deres ejendomme mod rotter. Kommunen (bekæmper) skal informere lejerne om, hvordan de kan være med til at mindske tilholdet af rotter.

Gennem en hurtig indsats på myndighedsområdet skal det sikres at rottebekæmpers vejledninger bliver fulgt op, hvis den enkelte borger sidder disse overhørig.

Status på handlingsplanen 2019-2021

Et af målene var, at antallet af rotteanmeldelser skal reduceres. Der skal ske så effektivt en bekæmpelse, at sagerne lukkes og der ikke sker en ny anmeldelse på den samme sag. Der er tale om en ny anmeldelse når der er gået mere end 30 dage efter sagen ved en ejendom er afsluttet. Et andet mål var, at giftforbruget skulle nedbringes.

På nedstående graf ses antallet af rotteanmeldelser og det samlede giftforbrug (brutto giftforbrug)

Figur 1 antal rotteanmeldelser og giftforbrug. Data fra miljøportalen

Det samlede giftforbrug har vist en generel faldende tendens fra 2016 til 2021. Antallet af rotteanmeldelser er ligeledes faldende, dog med en stigning i 2020. Faldet i 2018 skyldtes bl.a. den kraftige tørke i sommeren 2018, hvor det faldende antal rotteanmeldelser var en landsdækkende tendens. Stigende antal rotte anmeldelser i 2020 er set over hele landet, og kan skyldes, at mange arbejdede hjemme, og der generelt var begrænsningerne på det sociale liv pga. corona-smitten. Det har betydet en øget opmærksomhed på rotteforekomster derhjemme, hvor man har brugt tiden på oprydning mv.

Opnåede vi succeskriterierne for rottebekæmpelse i sidste periode?

I den tidligere rottehandlingsplan var der ud over de overordnede mål opstillet målbare succeskriterier for rottebekæmpelse, som er markeret med kursiv i det følgende.

I det følgende gøres status for hvert enkelt succeskriterium, der var opliste i den tidligere plan.

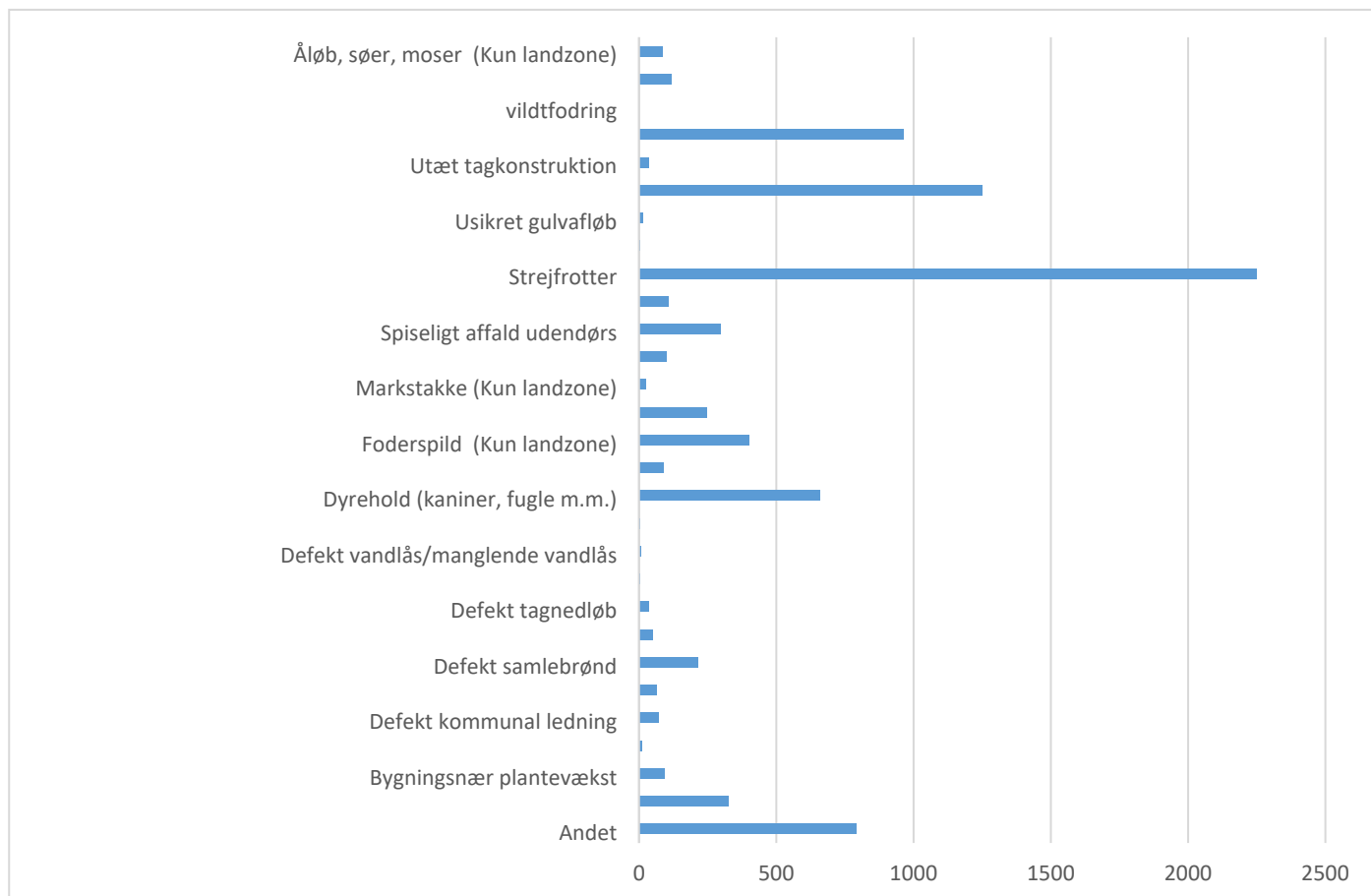
Alle anmeldelser og opfølgningen registreres i Rotteweb.

Vi har investeret i et database system, der er udviklet af firmaet Sweco- kaldet DriftWeb. Systemet kan tilgås af både bekæmper og myndighed, ligesom systemet automatisk overfører de obligatoriske data til Den fælles offentlige database.

Alle anmeldelser om rotter, skal følges op af et hurtigt og effektivt tilsyn inden for 8 dage efter modtagelsen af anmeldelsen, og konstateres der rotter, skal rottebekæmpelsen iværksættes straks. Ved anmeldelse om rotter indendørs i beboelse, på fødevarer og virksomheder og tilsynspligtige ejendomme skal bekæmpelse straks igangsættes.

Der skal laves bekæmpelse ved første besøg, hvis der skal bruges gift til bekæmpelse kræver det at ejeren eller en repræsentant for ejerne til stede, og det kræves, at der igangsættes en udredning af årsagen til rotte forekomsten.

Årsagerne til rotteforekomsten de seneste 3 år er hovedsagelig strejfrotter og defekte kloakker enten hos husejer eller i det forsyningssejede kloaksystem. Derudover er der mange anmeldelser, hvor det er fodring af dyr (fugle, kaniner, høns).

Figur 2 viser de årsager til rotteangreb, der er registreret i perioden 2020-2022

Der er udarbejdet flyers, visitkort, pjecer og foldere, som rotte-bekæmperen tager med ud til borgerne, når de besøger ejendomme på baggrund af anmeldelser. Informationsmaterialerne evalueres løbende og tilrettes.

Når årsagen registreres som strejfrotter skyldes det, at årsagen til rotteforekomsten ikke kan lokaliseres, det samme gælder for kategorien andet.

Konstateres defekte kloaksystemer, ulovlige eller miljømæssigt uacceptable forhold, vil der blive krav om at rette op på forholdene

Tønder Kommune har haft fokus på hurtig udbedring (offentlige kloaksystemer) af defekte kloakker og afløbsinstallationer. Rottebekæmperen forholder sig til, om der er fejl på kloaksystemet. Ved mistanke om fejl, skal han udføre en røgprøve. Er den positiv, får ledningsejer besked på at udbedre skaden. Det skal rottebekæmperen følge op på, eller lade sagen gå videre til miljømyndigheden med henblik på påbud. Tønder Kommune har ligeledes sikret opsætning af rottespærre ved kommunale, regionale, statslige og private institutioner. Tønder Kommune har derudover haft forebyggende og bekæmpende indsats i kloakkerne med brug af dræbende fælder (Wisetraps).

Oplysningskampagner om anmeldelse af rotter.

Pligten til anmeldelse fremgår af vores hjemmeside. Der er ikke udført yderligere oplysningskampagner, da det er vurderet, at yderligere information ikke vil reducere antallet af rotter.

Ressourceforbrug

Aftalen om varetagelse af den kommunale rottebekæmpelse har i 2019 været i udbud, og det er pt. Rentokil A/S der bekæmper rotter for Tønder Kommune, og kontrakten løber til 31. marts 2024.

Aftalen om at udføre tilsyn på tilsynspligtige ejendomme har i 2019 været i udbud, og det er pt. Jannsen/v. Gert Jannsen, der udfører tilsyn på tilsynspligtige ejendomme efter kontrakt som løber til 31. marts 2024.

Tønder Kommune opkræver et gebyr for rottebekæmpelse. Gebyret opkræves som en promillesats af ejendomsværdien for samtlige ejendomme i kommunen, såvel bebyggede som ubebyggede grunde. Alle ejendomme er forpligtet til at betale gebyret, også selvom de for egen regning får foretaget rottebekæmpelse i forbindelse med en privat sikringsordning med et bekæmpelsesfirma.

Tønder Kommunes budget til forebyggelse og bekæmpelse af rotter i 2022 er ca. 1.3 mill. kr., som dækker kommunens omkostninger til bekæmpelsesfirmaerne, IT-systemer til registrering af skadedyr, sagsbehandling samt informationsmateriale og lignende. Herunder ses udviklingen i udgifterne til rottebekæmpelse. Udsving i de økonomiske tal følger bl.a. udviklingen i antallet af rotteanmeldelser, idet bekæmpelsesfirmaet betales per håndteret anmeldelse

Nye tiltag i 2023 - 2025 for at bevare en effektiv rottebekæmpelse

Som tidligere nævnt er Tønder Kommunes overordnede mål er de samme som hidtil nemlig, at foretage en effektiv rottebekæmpelse med brug af så lidt gift som muligt. Herunder beskrives hvilke tiltag vi vil have fokus på i de kommende år. Vi vil have øget fokus på, at årsagen til rotteforekomsten bliver registreret korrekt, da det kan være et vigtigt fingerpeg om der skal sættes fokus på særlige områder.

Giftfri bekæmpelse af rotter

Forebyggelse mod rotter hindrer eller bremser en bestands opståen og vækst. Når rotterne ikke kan finde føde og søge skjul, går de med tiden til grunde eller deres antal begrænses.

Derfor har alle grundejere pligt til at rottesikre deres ejendomme. Rottesikring varierer afhængigt af den specifikke ejendom og dens omgivelser. De fleste rotter i byområder lever i kloakkerne, derfor er det vigtigt, at kloakken er tæt, og at rotterne ikke kan komme ind i husene. Der vil opstå en synenergi effekt, idet vi gennem årene og fremover har fokus på at fjerne uvedkommende vand i kloakkerne i kommunen. I den forbindelse opdages utætte stikledninger ved borgene. Når disse bliver repareret, vil det betyde færre muligheder for indtrængen af rotter og mindre uvedkommende vand i kloakkerne.

På landet har rotterne gode muligheder for at finde føde og skjulesteder, hvor der er dyr. Derfor er det vigtigt at sikre mod rotter ved foder og foderstationer.

Med øget fokus på grundejerens pligt til at rottesikre sin ejendom, vil vi derigennem og indirekte få et eller opretholde det lave forbrug af gift i rottebekæmpelsen. Den forebyggende indsats med renholdelse og rottesikring opnås gennem et stærkt samarbejde mellem bekæmperne og myndigheden. Sammen vil vi sikre, at sagerne ikke trækker unødigt i langdrag.

Minimere Gentagne anmeldelser

Et af vores mål er også at minimere gentagne anmeldelser på en ejendom. Gentagne anmeldelser indikerer, at der ikke efterfølgende sker en effektiv rottesikring. I forbindelse med

landbrug kan det være svært med en fuldstændig rottesikring, men vi skal informere og sikre, at det der kan gøres bliver gjort i det nødvendige omfang. Hos private borgere og udlejningsejendomme er det oftest kloakproblemer, dyrehold og fuglefodring, der er årsager til rottetilhold. Vi skal informere om, hvordan rottesikring foretages, og påbyde hvis det er nødvendigt.

Rottebekæmperen afregnes én gang pr. rottesag. Ved gentagne anmeldelser på samme adresse inden for en måned, åbnes afsluttede sager automatisk i Driftweb igen, ligesom dobbelt anmeldelser kun registres én gang (hvis der sker en ny anmeldelse på samme ejendom inden for en måned registreres den ikke som en ny sag). En rottesag kan derfor kun afsluttes endeligt, hvis ejendommen er rottefri i mindst 1 måned efter afslutning af rottebekæmpelsen.

Ved gentagne rotteanmeldelser på samme adresse, er det derfor vigtigt, at grundejeren vejledes til at forebygge, eller i sidste ende påbydes at rottesikre sin ejendom

Tilsynspligtige ejendomme

Én gang om året fra oktober til og med februar skal alle tilsynspligtige ejendomme undersøges for rotter. Her vil kommunens rottebekæmpere foretage inspektion af de pågældende ejendomme. Er ejer tilstede vil bekæmperen undersøge alle bygninger inde såvel som udendørs samt tilstødende arealer for spor efter rotter. Er ejer ikke hjemme ved besøget, må bekæmperen kun undersøge omkring bygninger og de tilstødende arealer.

En tilsynspligtig ejendommen er en erhvervsejendom med dyrehold, primærproduktion af fødevarer og foder til dyr, opbevaring af foderstoffer til dyr eller opbevaring af planteprodukter, som efterfølgende anvendes til produktion af fødevarer til mennesker.

Der er ca. 700 tilsynspligtige ejendomme i Tønder Kommune. Der vil løbende ske en opdatering af listen over tilsynspligtige ejendomme.

Vi prioriterer at opdatere listen med tilsynspligtige ejendomme, så der kun føres tilsyn på relevante ejendomme.

Information

To gange årligt skal kommunen orientere borgerne om, at forekomster af rotter skal anmeldes til kommunen.

Vi vil efter behov orientere borgerne om, at de har pligt til at anmelde rotter samt andre rotterelaterede emner.

Vi vil efter behov revidere det eksisterende informationsmateriale (foldere/pjecer etc.).

It-redskaber

It-systemerne er vigtige til at sikre overblik over anmeldelser og igangsat bekæmpelse og er dermed med til at sikre en effektiv bekæmpelse af rotter. Driftweb er bekæmpernes og myndighedens daglige arbejdsredskab, som holder styr på besøgsdatoerne, forbrug af gift og givne henstillinger. Driftweb bruges til at sende opgaver om påbud videre til den myndighedsansvarlige sagsbehandler. Når sagen er afsluttet, sendes oplysningerne automatisk videre til Miljøstyrelsens system Rottehullet (Den Fælles Offentlige Rottedatabase), hvorfra der kan trækkes statistikker om fx giftforbrug. Vi vil løbende holde vores systemer opdaterede og tilkøbe de funktionaliteter, som understøtter en effektiv bekæmpelse og sagsbehandling. Vi vil give input til forbedringer af systemerne fx., at det bliver synligt i Driftweb, hvor der foregår privat bekæmpelse. Vi deltager i erfa-møder, som omhandler brugen af vores systemer, så vi er opdaterede på de nye muligheder, som systemerne tilbyder.

Dialog- og udviklingsmøder samt erfamøder

Vi afholder dialog- og udviklingsmøder med bekæmper firma efter behov for at effektivisere indsatsen mod forekomsten af rotter.

Vi deltager aktivt i regionale og landsdækkende erfa-møder på rotteområdet.

Kloakker og stikledninger (herunder anvendelsen af kloakblokke og rottespærre)

Tønder Forsyning igangsætter rottebekæmpelse i områder efter anmeldelse fra borgere eller virksomheder, der har et rotteproblem. Ansvar for de private stikledninger ligger hos grundejer. Ved brud på en stikledning er det således grundejers ansvar at få det repareret. Hvis ejer ikke frivilligt igangsætter de nødvendige undersøgelser og reparationer, har kommunen mulighed for at påbyde grundejer at gøre dette, samt i sidste ende at lade det udføre for grundejers egen regning og/eller anmelde forholdet til politiet.

Som det fremgår af succeskriterierne, så er der netop fokus på, at der sættes hurtigt ind ved de ejendomme, hvor ejer ikke frivilligt igangsætter rottesikring af stikledningen.

Hønsehold og fuglefordring

Rotter ses tit i forbindelse med fjerkræhold. Det skyldes ofte forkert opbevaring af foder, uhensigtsmæssig fodring samt hønsegårde og -huse, der ikke er rottesikrede.

Vi vil opdatere kommunens Forskrift for fjerkræ og fuglehold, så det indeholder krav om rottesikring af hønsegårde og hønsehuse.

Vi vil løbende informere og vejlede borgerne om rottesikring i forbindelsen med hønsehold.

Vi vil inddrage byggemarkederne i at informere om rottesikring af bl.a. hønsegårde.

Mange borgere fodrer fugle i haven. Overfyldte foderbrætter og fuglefoder på jorden tiltrækker rotterne.

Vi vil informere og vejlede og borgerne om risikoen for rottetilhold ved fuglefodring.

Vildtfodringspladser

Tønder Kommune har ikke overblik over, hvor mange vildtfodringspladser der findes på/i private og offentlige arealer/skove. Rottebekæmpelse foretages efter anmeldelse, og der er ikke planlagt en særlig indsats på dette område. Det fremgår også, af oversigten over årsager, at der er kun er registret 1 rotteforekomst ved en fodringsplads i de seneste 3 år. Såfremt der i planperioden noteres et større problem med rotter på vildtfodringspladser, vil der blive set nærmere på, om der skal igangsættes en særlig indsats.

Rottebekæmpelse i kloaksystem

Tønder Forsyning foretager kloakrottebekæmpelsen i det offentlige kloaknet. Det er kun Tønder Forsyning, som må montere kloakfælder eller rottespærre i det offentlige kloaknet.

Før disse arbejder påbegyndes, bekæmper Tønder Forsyning forekomsten af rotter i de eksisterende kloakledninger. Tønder Forsyning bruger bl.a. en fælde, der samtidig fungerer som rottespærre. Derudover bruger Tønder Forsyning de metoder, som de skønner er mest hensigtsmæssige og som er praktisk mulige i den givne situation.

Privat bekæmpelse

Der sker rottebekæmpelse af bekæmpere med både R1- og R2-autorisation i hele kommunen. Rottebekæmperne skal være registrerede i Miljøstyrelsens autorisationssystem MAB.

En R1-autoriseret person har lov til erhvervs-mæssig forebyggelse og bekæmpelse af rotter samt etablering af sikringsordninger.

En R2-autoriseret person har lov til at foretage bekæmpelse af rotter på egen ejendom.

R1 og R2-bekæmpere skal overholde alle Miljøstyrelsens vejledninger, bekendtgørelser og forskrifter for rottebekæmpelse og bekæmpelse med gift. Udgifter til privat bekæmpelse sker for grundejerens egen regning.

Før en privat bekæmpelse kan igangsættes, skal den R1 eller R2 autoriseret person have meddelt dette til Tønder Kommune. Dette sker ved at oprette en sag i Miljøportalens Bekæmper-site. Ved denne oprettelse er rotteforekomsten anmeldt til kommunen og den R1 eller R2 autoriseret person har meddelt at privat bekæmpelse igangsættes.

Den R1 eller R2 autoriseret bekæmper skal løbende foretage registreringer i Bekæmper-sitet og overholde gældende lovgivning for brug af gift.

Tønder Kommune kan overtage bekæmpelsen, hvis de vurderer at den private rottebekæmpelse ikke er effektiv.

Sikringsordninger

Firmaer, der udøver R1-autoriseret rottebekæmpelse må indgå sikringsordninger. Ved indgåelse af en sikringsordning skal der udarbejdes en bygningsgennemgang, som skal gentages minimum hvert tredje år. Bygningsgennemgangen skal på forlangende sendes til kommunen. Udgifter til en sikringsordning sker for grundejerens egen regning.

Tilsyn med privat rottebekæmpelse

Vi vil ved stikprøvekontrol løbende føre tilsyn med privat R1- og R2- bekæmpelse. Kontrollen udføres i forhold til reglerne om sikringsordninger og bekæmpelse og den nationale resistenstrategi, formålet med stikprøvekontrollen er at kontrollere om:

- En sikringsordning er indberettet til Rottehullet
- Der ved indgåelse af en sikringsaftale er foretaget en bygningsgennemgang og denne er dokumenteret i en rapport
- Forekomst af rotter er anmeldt i Rottehullet
- Der er givet skriftlig besked til kommunen før der foretages bekæmpelse på en ejendom
- Udlægning og brug af gift sker i overensstemmelse med resistensstrategien og Miljøstyrelsens vejledning om forebyggelse og bekæmpelse af rotter.

Vi eller det firma, der har rottebekæmpelsen vil i forbindelse med stikprøvekontrollen foretage fysisk tilsyn på ejendomme og virksomheder som både er omfattet af R1- og R2-bekæmpelsen og har tegnet en sikringsordning. Ved tilsyn på tilsynspligtige ejendomme, vil det autoriserede bekæmpelsesfirma ligeledes udføre stikprøvekontrol for kommunen.

Kommunen kan foretage håndhævelse i henhold til bekendtgørelsens og handlingsplanens bestemmelser. Ved forsømmelser eller gentagne overskridelser, kan den R1- eller R2- autoriserede bekæmper anmeldes til Miljøstyrelsen eller Kemikalieinspektionen, og der kan indgives politianmeldelse med henblik på bødestraf
Tønder Kommune vil gennemføre kontrol med den private rottebekæmpelse på stikprøve-basis.

Bilag: Oversigt over årsager til rotteanmeldelse

Årsager til rotte-forekomst	
Andet	791
Brud på privat stikledning	327
Bygningsnær plantevækst	93
Defekt brønddæksel	12
Defekt kommunal ledning	71
Defekt kommunal samlebrønd	66
Defekt samlebrønd	215
Defekt tagbrønd	50
Defekt tagedløb	36
Defekt vakuumventil	2
Defekt vandlås/manglende vandlås	8
Defekte ledninger under eller i bygninger og beboelse	5
Dyrehold (kaniner, fugle m.m.)	658
Ensilagestakke (Kun landzone)	88
Foderspild (Kun landzone)	402
Fuglefodring	247
Markstakke (Kun landzone)	24
Oplag af diverse materialer (Kun landzone)	100
Spiseligt affald udendørs	299
Stenbunker og Vegetation	106
Strejfrotter	2248
Usikret faldstammeudluftning	2
Usikret gulvafløb	16
Usikret ydermur (gulvudluftning, rørgennemføring, sprækker, huller m.v.)	1249
Utæt tagkonstruktion	36
Utætte døre, porte og vinduer	963
vildtfodring	1
Åbne land (Kun landzone)	119
Åløb, søer, moser (Kun landzone)	86